

DOI: 10.32347/2412-9933.2020.44.128-135

УДК 330.322.1:351

Григоренко Василь ВасильовичЗдобувач кафедри менеджменту в будівництві, orcid.org/0000-0002-2391-4142

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

Рижаків Дмитро АндрійовичДоктор економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки будівництва, orcid.org/0000-0002-2777-7480

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

Малихіна Оксана МихайлівнаДоктор економічних наук, доцент, професор кафедри менеджменту в будівництві, orcid.org/0000-0002-3683-570x

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

Кушнір Ілья ІгоровичАспірант кафедри менеджменту в будівництві, orcid.org/0000-0001-6117-9735

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

Федорова Яна ЮрївнаАспірант кафедри менеджменту в будівництві, orcid.org/0000-0002-1820-8016

Київський національний університет будівництва і архітектури, Київ

Сотніков Дмитро АнатолійовичКандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та менеджменту, orcid.org/0000-0001-7303-0401

ВСП Інститут інноваційної освіти Київського національного університету будівництва і архітектури, Київ

ЕКОНОМІКО-АНАЛІТИЧНІ НОВАЦІЇ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВЗАЄМОДІЇ СТЕЙКХОЛДЕРІВ БУДІВНИЦТВА В ПРОЄКТАХ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА

Анотація. Представлено особливості розвитку проєктів державно-приватного партнерства (ДПП), види й форми використовуваних моделей ДПП, а також виявлено сучасні проблеми й перешкоди на шляху впровадження ДПП і наведено рекомендації щодо їх подолання в будівельній галузі України. Попередньо виокремлено основні ознаки і сфери застосування ДПП. Наголошується, що важливою передумовою для мотивації приватного сектору на вступ у державно-приватне партнерство є дотримання чітких правочинних формальних правил в інституціональній системі. Увагу приділено вдосконаленню процесу формування й реалізації інвестиційної стратегії підприємствами будівельної галузі, обґрунтуванню теоретико-інструментальних процедур процесу розроблення й прийняття інвестиційних рішень на рівні регіонів. Використований у дослідженні структурно-функціональний метод наукового аналізу дав змогу визначити, що система управління ДПП є комплексом структурних елементів національної економіки, об'єднаних різноманітними, специфічними за змістом, зв'язками та відносинами завдяки взаємній інтеграції інтересів, відповідальності та ризиків. Ця система містить інститути, процеси, економічні важелі цілеспрямованого впливу та стимули, що створюють умови мотивованого ефективного партнерства держави і приватних підприємницьких структур. Розглянуто проблематику інвестиційного менеджменту щодо розроблення та впровадження організаційно-економічного механізму реалізації інвестиційно-будівельних проєктів на основі ДПП. Зазначене вимагає нагального провадження механізмів організаційно-економічних змін задля форсованого розвитку вітчизняних будівельних підприємств із урахуванням міжнародних досягнень у цій сфері діяльності та національних економічних інтересів, а також забезпеченням цільної міжгалузевої взаємодії стейкхолдерів будівництва і структурних трансформацій відповідно до вимог реалізації проєктів ДПП.

Ключові слова: державно-приватне партнерство; будівельне підприємство; стейкхолдер будівництва; інвестиційна стратегія; будівельний проєкт

Вступ

Ключовим фактором забезпечення достатніх темпів економічного зростання України є нагальна необхідність регенерації реального сектору

економіки в цілому та будівельної галузі, зокрема. Механізм державно-приватного партнерства (ДПП) набув значного поширення в більшості країн світу, де його поставлено в ранг одного з основних інструментів сучасного розвитку економіки.

Державно-приватне партнерство дає можливість державі та приватному сектору за рахунок об'єднання фінансових, управлінських, технологічних ресурсів отримувати взаємну вигоду, поєднуючи розв'язання суспільно значущих завдань соціально-економічного розвитку країни з досягненням інтересів бізнесу і громади.

Усвідомлення змісту й закономірностей глобалізації, зростання масштабів транснаціоналізації, а в її межах загострення конкуренції створюють не лише економічні, політичні та інші проблеми забезпеченню загальноекономічного прискорення в державі, але й генерують можливості всебічного розширення міжгалузевих зв'язків і виходу на зовнішні ринки національних товаровиробників. Об'єктивно слід визнати, що для зменшення сприйнятливості національного господарства до зовнішніх загроз і внутрішніх ризиків цілеорієнтованій реалізації проголошеній інноваційній моделі економічного розвитку, має пріоритетність вирішення проблем формування та запровадження у практику господарювання дієвого економічного механізму міжгалузевої взаємодії на платформі реалізації проєктів ДПП.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Серед пріоритетних сфер для розвитку ДПП в Україні слід виокремити будівництво та житлово-комунальне господарство (формування ринку доступного житла, технічне переобладнання, підвищення ресурсо- та енергоефективності ЖКГ, поводження з побутовими відходами, благоустрій територій); виробничу інфраструктуру і високотехнологічне виробництво (транспорт і транспортна інфраструктура, енергетичний сектор, машинобудування, зв'язок); соціальну інфраструктуру та гуманітарний розвиток (охорона здоров'я, освіта, культура, туризм і спорт).

Щодо провадження політики міжгалузевої взаємодії в проєктах будівництва в умовах ресурсних обмежень, то реалізації зазначеного інструментарію стратегічного управління для української економіки є складним завданням як у внутрішньому соціально-економічному середовищі, так і на рівні стейкхолдерів проєктів. Оскільки забезпечення достатнього рівня конкурентоспроможності суб'єктів господарювання та їх продукції стикається з адміністративно-силовими акціями і «можливостями» швидкозмінних політичних еліт в Україні, то комплексні заходи в цій царині зводяться переважно до здійснення: а) техніко-економічних оцінок проєктів як виду державних (публічних) інвестицій, визначення рівнів конкурентоспроможності; б) безвитратних нововведень, які

стосуються оновлення кадрового потенціалу виробничо-економічних систем тощо.

На сучасному історичному етапі розвитку національного господарства, досвід вирішення проблем щодо підвищення ефективності функціонування за рахунок ущільнення міжгалузевої взаємодії на різних рівнях регулювання економіки не використовується. При цьому, розроблені суб'єктами державного управління, цільові програми розвитку ДПП як виду економічної діяльності в Україні не дають змоги: а) ідентифікувати фазову траєкторію їхньої динаміки в контексті набуття ними інформаційних ознак; б) активізувати і провадити фундаментальні трансформаційні процеси в галузі будівництва задля усунення загроз, що виникають у зв'язку із загостренням конкуренції у зазначеній сфері виробничо-господарської діяльності.

Зазначимо, що достатньо визнаними у сфері реалізації міжгалузевої взаємодії є: зарубіжні теорії організації та визначені у їхніх межах орієнтири функціонування галузей, які представлені в дослідженнях Дж. Робінсона, П. Сраффи, Ж. Тироль, що розкриті у базових положеннях монополістичної конкуренції Є. Чемберліна; розробки традиційної гарвардської школи, яким присвячені праці Є. Мейсона та Д. Бейна; науково-практичні засади розвитку квазімонополістичних ринків, що деталізовано у роботах Г. Демзеца, У. Баумоля, А. Панзара, Р. Віллінга та ін.; моделі олігополії, які формалізовано і представлено у дослідженнях А. Курно, Дж. Бертрона, Ф. Єджуорта, Г. Штакельберга (де запропоновано базові принципи концентрації виробництва, ринкової конкуренції та наведено дефініційні визначення і специфічні ознаки ринків різного типу). В основі інших теоретичних підходів щодо реструктуризації міжгалузевої взаємодії покладено принцип забезпечення збалансованості ринку і функціонування галузей, які формуються за результатами впровадження прогресивних технологій та зростаючого попиту на високотехнологічний продукт. Водночас, результати досліджень М. Кендалла, А. Стьюарта, Х. Венері та П. Кларка допомагають розкрити: а) вагомість впливу визначених характеристик на розроблення і темпи реалізації конкурентних стратегій; б) етапи формування комплексу логістичних заходів у відповідних ринкових сегментах. Однак зазначені напрями досліджень засвідчують лише існування: а) комплексу економічних, управлінських і технологічних проблем та недоцільність вибору політики односпрямованого типу для розвитку національного господарства; б) перешкод на шляху реалізації дії організаційно-економічного механізму активізації процесів ДПП; в) певних закономірностей при прийнятті оптимізаційних рішень, а не шляхи встановлення оптимальних параметрів міжгалузевої

взаємодії у визначеній сфері економічної діяльності. Отже, запропоновані до запровадження базові положення зарубіжних теорій реалізації міжгалузевої взаємодії не можна однозначно адаптувати до умов функціонування української економіки в цілому та стейкхолдерів будівництва в проєктах ДПП, зокрема.

Науково-методологічні розробки щодо визначення пріоритетних напрямів розвитку проєктів ДПП в Україні деталізовано в працях: О. Алімова, О. Амоші, В. Гейця, Ю. Голляка [2], І. Грищенко, Г. Жаворонкової, І. Запатріної, В. Коби, П. Кулікова [3], В. Реутова [1], Л. Яценка та ін. Проте, віддаючи належне теоретичній і практичній цінності попередніх наукових здобутків, вважаємо, що для відродження й підвищення рівня конкурентоспроможності української економіки нагальним завданням стає уточнення складу та ієрархії важелів і системоутворюючих регуляторів (з обґрунтуванням їхньої вагомості) впливу на забезпечення результативності міжгалузевої взаємодії в межах реалізації проєктів ДПП.

Також потребують подальшого системного дослідження: а) сутність і зміст конститутивно-ключових компонент економічного механізму реалізації взаємодії стейкхолдерів ДПП у проєктах будівництва; б) засоби й алгоритми його формування; в) технології добору оптимальних для України методичних підходів щодо оцінювання економічної ефективності його дії. Важливим завданням в межах цієї проблематики є: а) розроблення науково-методичних положень діагностики і прогнозно-аналітичної оцінки галузевої структури; б) уточнення методів оцінювання-прогнозування наслідків провадження державної економічної політики; в) обґрунтування структурно-динамічних показників задля побудови міжгалузевого балансу проєктів ДПП; г) формалізація моделі міжгалузових пропорцій і оптимізація алгоритму провадження процедур із стратегічного планування в моделях добору об'єктів інвестування в проєктах ДПП. Недостатній ступінь розроблення теоретико-методологічних засад формування дієвого економічного механізму реалізації взаємодії стейкхолдерів ДПП у проєктах будівництва, з одного боку, та важливість результатів запропонованого дослідження для інтенсифікації процесів соціально-економічного розвитку держави, з другого, свідчать про актуальність проведення досліджень у цій царині.

Мета статті

Мета дослідження полягає у впорядкуванні і врахуванні специфічних організаційно-економічних факторів будівництва при визначенні економічних стимулів для переходу будівництва до функціонування на принципах ДПП, а саме:

- визначити теоретичні основи формування і функціонування проєкту ДПП як економічної системи та об'єкта стратегічного управління;
- сформулювати сутність, принципи й особливості стратегічного управління в аспекті розвитку сучасних економічних систем;
- проаналізувати сутність економічної системи на основі структурних об'єднань моделей ДПП;
- удосконалити теоретичний апарат моделювання базових складових узагальненого математичного опису різномірних економічних структур;
- розкрити сутність організаційного моделювання та розробити адаптивну модель організаційної системи управління як структурної складової сучасної економічної системи;
- проаналізувати сутність економічної системи на основі структурних об'єднань моделей ДПП.

Виклад основного матеріалу

Державно-приватне партнерство в Україні – система відносин між державним і приватним партнерами, в процесі реалізації яких ресурси обох об'єднуються з відповідним розподілом ризиків, відповідальності та винагород (відшкодувань) між ними, для взаємовигідної співпраці на довгостроковій основі у створенні (відновленні) нових та/або модернізації (реконструкції) наявних об'єктів, які потребують залучення інвестицій, та у користуванні (експлуатації) такими об'єктами.

Проєкти державно-приватного партнерства реалізовували як економічно розвинуті країни, так і ті, що розвиваються та вирішують завдання з відбудови національної економіки в несприятливих умовах. Їхній досвід переконливо доводить, що такі проєкти дають змогу залучити приватний капітал в інфраструктуру в стислі строки, а також забезпечити стрімке економічне зростання, навіть за відсутності значних державних вкладень. У 2014 р. в Європі у проєкти ДПП залучили 18,7 млрд євро (в 2013 р. – 16,3 млрд) [4].

Державно-приватне партнерство вказане серед ключових механізмів реалізації політики модернізації економіки України, вирішення важливих соціально-економічних проблем. Висока ефективність ДПП як форми взаємодії держави та бізнесу доведена досвідом багатьох країн світу. Нині актуалізувались об'єктивні обставини для запровадження механізмів ДПП. Реалізація масштабних модернізаційних проєктів у різних секторах економіки потребує значних інвестиційних ресурсів, потужним джерелом яких може стати приватний бізнес. Водночас в умовах післякризового розвитку зростає інтерес бізнесу до державної

підтримки, яка допоможе знизити ризики приватних інвестицій, підвищити надійність інвестиційних проєктів для кредитних організацій [5].

Успішний розвиток ДПП як механізму активізації інвестиційної діяльності та залучення приватних інвестицій у стратегічно важливі для держави сфери можливий лише за умови, коли буде забезпечено баланс інтересів держави і приватного інвестора. Правова форма здійснення ДПП має забезпечити для інвестора привабливість, безпеку вкладення коштів у державну власність і реалізувати основну мету проєкту, тобто розвивати ту сферу, яка стратегічно важлива для держави. Для цього держава має сприймати приватного інвестора як рівноправного партнера. Вимагаючи від нього виконання передбачених угодою зобов'язань, держава має, зі свого боку, гарантувати стовідсоткове виконання власних [6].

Крім того, сучасні інституційні механізми та нормативно-правове забезпечення процесів реструктуризації української економіки не уможливають сформування організаційно-економічних передумов щодо вирішення більшості економічних проблем, які існують в будівельній галузі. Це й обумовлює: а) стійку деградацію прогресивної сфери суспільної діяльності; б) масштабні втрати стратегічного ресурсу промислового зростання та неосвоєність інтелектуального капіталу держави; в) низьку якість продукції та ефективність інноваційних і виробничих процесів у будівництві, а також те, що за більшістю показників-індикаторів рівня конкурентоспроможності, будівельна галузь України залишається на прикінцевому місці. Зазначене вимагає нагального провадження механізмів організаційно-економічних змін задля форсованого розвитку вітчизняних будівельних підприємств із урахуванням міжнародних досягнень у цій сфері діяльності та національних економічних інтересів; убезпеченням цільної міжгалузевої взаємодії і структурних трансформацій відповідно до вимог реалізації проєктів ДПП.

Видозміна не тільки територіальної структури і територіальної організації господарства країни чи регіону, а і його галузевої та функціональної структур, перехід на якісно новий рівень є і самоціллю, і результатом трансформаційних процесів, проявом трансформаційних зрушень, досягнення чого можливе при формуванні моделі трансформаційних зрушень на основі глибокого ракурсного аналізу з урахуванням інституціональних, техніко-технологічних і соціально-економічних передумов та інтересів усіх груп агентів економічної системи, що відображається в авторській моделі трансформаційних зрушень, математичним наповненням якої є функція $TCh \rightarrow \max (+)$:

$$TCh = f(TCh_{IS}; TCh_{TS}; TCh_{CES}), \quad (1)$$

де TCh – трансформаційні зрушення; TCh_{IS} (transformation changes of the institutional structure) – зміни в інституціональній структурі; TCh_{TS} (transformation changes of the technical-and-technological structure) – зміни в техніко-технологічній структурі; TCh_{CES} (transformation changes of the social-and-economic structure) – зміни в соціально-економічній структурі.

Отже, досліджено [1] теоретико-концептуальні підходи щодо еволюції трансформації економічної системи в Україні та встановлено, що вона підпорядковується єдиній логіці закономірностей їх реалізації в складі декількох послідовних етапів: раптової трансформації (1991 – 1993 рр.), поглибленої трансформації (1994 – 1999 рр.), глобальних трансформаційних зрушень (2000 – 2010 рр.). У роботі визначено, що на сучасному етапі започатковано четвертий етап глобальних трансформаційних зрушень – поступового розвитку “зеленої” (екологоорієнтованої) економіки, яка вже успішно почала розвиватися в країнах Заходу. Суть її (як домінуючої) на сучасному етапі парадигми суспільного розвитку полягає в можливості більш ефективно використовувати наявні природні блага на засадах міжрегіональної (транснаціональної) кооперації та взаємної компенсації нанесених збитків.

Водночас на тлі перетворень, яких зазнали інші країни (в т. ч. країни Центральної та Східної Європи, окремі колишні радянські республіки), слід визнати, що побудована в Україні система екологічного управління є малоефективною. Структурні деформації одного рівня регіональної економічної системи проєктують на інші. Практика господарювання вказує на те, що структурна цілісність регіону – основа його сталого існування в ринковому середовищі – виявилася порушеною, а внутрішні механізми функціонування – розбалансованими. Також загострилися всеукраїнські проблеми регіонів, які раніше не мали настільки принципового значення. Отже, гіпотеза дослідження полягає в обґрунтуванні процесів трансформацій регіональних економічних систем на основі практичної реалізації принципу єдності забезпечення економіко-екологічного розвитку регіонів і розробленні стратегічних напрямів економічних трансформацій на регіональному рівні, що дасть змогу виявити фактори, напрями й механізми регіонального розвитку з метою підвищення добробуту та якості життя населення, забезпечення сталих темпів економічного зростання.

Однією з головних проблем регіональних досліджень є визначення впливу ринкової трансформації на соціально-економічний розвиток регіону. Крім того, в сучасних умовах розвитку

процесів інтеграції, глобалізації, взаємного переплетення та проникнення не тільки національних, але й регіональних економічних систем комплексне дослідження регіональної конкурентоспроможності України на міжнародній арені, її трансформацій є вкрай важливим як у теоретичному, так і в прикладному плані. З нашої точки зору, комплексне оцінювання трансформації регіональної конкурентоспроможності слід проводити за певним алгоритмом взаємоузгоджених дій, які систематизовані за блоками: підготовчий блок, основна частина дослідження та результуючий блок з елементами прогнозування подальшого розвитку регіональної системи та рівня її конкурентоспроможності.

Запропоновано розрахунок індексу трансформації конкурентоспроможності певного регіону, що передбачає визначення основних пропульсивних галузей регіонального господарського комплексу в кожному окремому випадку за таким алгоритмом:

$$RCI_{it} = \sqrt[4]{\frac{InvI_{i(t)} \times InnovI_{i(t)} \times IntI_{i(t)} \times InfI_{i(t)}}{InvI_{i(0)} \times InnovI_{i(0)} \times IntI_{i(0)} \times InfI_{i(0)}}}, \quad (2)$$

де RCI_{it} (Transformation index of regional competitiveness) – індекс трансформації регіональної конкурентоспроможності i -го регіону; $InvI_i$ (Investments index) – індекс інвестиційних процесів; $InnovI_i$ (Innovation index) – індекс інноваційних процесів; $IntI_i$ (Intellectualization index) – індекс інтелектуалізації; $InfI_i$ (Informatization index) – індекс інформатизації; 0 – початковий (базисний) період; I – наступний період.

Індекс трансформації регіональної конкурентоспроможності є комплексним багатовимірним показником, що охоплює чотири основні складові, які відображають кожен із зазначених стадій трансформації регіональної конкурентоспроможності, окрім початкової стадії трансформації, на якій конкурентоспроможність регіону визначається на основі використання закладеного та виявленого природно-ресурсного потенціалу. Отже, запропонований індекс трансформації регіональної конкурентоспроможності відображає авторський “4-Г”-й підхід з визначення прерогативи інвестиційного (investment), інноваційного (innovation), інтелектуального (intellectualization) або інформатизаційного (informatization) розвитку конкретного регіону, що аналізується. Причому перехід на новий етап трансформацій неможливий без досягнення певного рівня регіональної конкурентоспроможності на попередньому етапі, як недоцільно переходити до завоювання міжнародних конкурентних позицій регіону, не визначившись з внутрішньонаціональними.

Лінійний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень:

$$K(t_2, t_1) = \sum_{iel} |a(i, t_2) - a(i, t_1)|,$$

де $a(i, t_1)$ – питома вага i -го елемента структури в базовому періоді; $a(i, t_2)$ – питома вага i -го елемента структури в періоді, що аналізується; I – сукупність індексів елементів структури (iel).

Квадратичний коефіцієнт абсолютних структурних зрушень:

$$K(t_2, t_1) = \sqrt{\sum_{iel} [a(i, t_2) - a(i, t_1)]^2}.$$

Лінійний коефіцієнт відносних структурних зрушень:

$$\delta(t_2, t_1) = \sum_{iel} |a(i, t_2) - a(i, t_1) - 1|.$$

Квадратичний коефіцієнт відносних структурних зрушень:

$$\delta(t_2, t_1) = \sqrt{\sum_{iel} [a(i, t_2) - a(i, t_1)]^2}.$$

Використання коефіцієнтів прирощування абсолютних і відносних структурних зрушень дає змогу розрахувати кореляційне рівняння приросту обсягу виробництва як функцію від зміни структурних пропорцій в економіці, але не виключає впливу інших факторів економічного зростання.

Точніше визначити вплив структурних зрушень на динаміку обсягів виробництва можна за допомогою дослідження ресурсвіддачі факторів виробництва в кожній окремій галузі.

За цим методом на першому етапі для кожного сектору економіки обчислюються абсолютні величини галузевого сукупного ресурсу $R(i)$:

$$R(i) = r(i)R,$$

де $r(i)$ – питома вага сукупного ресурсу i -го сектору в сукупному ресурсі економіки; R – величина сукупного ресурсу економіки ($R = \sum_i R_i$).

$$r(i) = lK(i) + (1-l)L(i),$$

де $K(i)$, $L(i)$ – величина ресурсів факторів виробництва i -го сектору ($K(i)$ – капіталу, $L(i)$ – праці); l – коефіцієнт участі капіталу в зростанні виробництва.

На другому етапі для кожного сектору обчислюються граничні величини зростання обсягів виробництва (Y) залежно від зростання капіталу та праці за допомогою співвідношень:

$$Y/K = (Y/R)(R/K), \quad Y/L = (Y/R)(R/L).$$

У такий спосіб забезпечується збереження свого роду «вагової відмінності» кожного сектору незалежно від коливань пропорцій використання ресурсів, на фоні якого складаються відхилення від середньої пропорції. Що більше в середньому коливання пропорцій, тобто що більш технологічно різномірною є економіка, то більшими мають бути

коливання питомої ваги капіталу та праці в кожному секторі для того, щоб «контрастність» кожного сектору була порівнянною з «контрастністю» макроекономічного фону. Інакше вагові коливання структурних зрушень будуть не виправдано вирівняними.

Висновки

Оптимального варіанта щодо реалізації ДПП можна досягти лише у разі: а) ґрунтовного дослідження процесів нагромадження стратегічного потенціалу української економіки; б) удосконалення структури і змісту економічного механізму реалізації міжгалузевої взаємодії та базових його компонентів; в) поєднання різних підходів до моделювання розвитку будівельного виробництва та підприємств будівельного комплексу для прогнозування цільових його орієнтирів за наслідками реструктуризації української економіки; г) концептуально-методологічного осмислення цільових функціоналів державного регулювання міжгалузевої взаємодії як в межах національного

господарства, так і економічної системи держави в цілому; д) розроблення та запровадження об'єктивного кваліметричного інструментарію діагностики потенціалу нарощення виробничих потужностей, а також можливостей мобілізації й раціонального використання потенціалів системно-універсального функціонування ДПП з метою досягнення високої конкурентоспроможності будівельних підприємств при реалізації проектів ДПП.

Використовуваний у дослідженні структурно-функціональний метод наукового аналізу дав змогу визначити, що система управління ДПП є комплексом структурних елементів національної економіки, об'єднаних різноманітними, специфічними за змістом, зв'язками та відносинами завдяки взаємній інтеграції інтересів, відповідальності та ризиків. Ця система містить інститути, процеси, економічні важелі цілеспрямованого впливу та стимули, що створюють умови мотивованого ефективного партнерства держави і приватних підприємницьких структур.

Список літератури

1. Реутов В. С. Регіональний вимір трансформаційних зрушень економіки України : монографія. Сімферополь : Фенікс, 2010. 432 с.
2. Голляк Ю. Б. Міжнародна міжгалузева взаємодія в авіаційній галузі : монографія. Київ: Вид-во ПанТот, 2010. 268 с.
3. Petro Kulikov, Galyna Ryzhakova, Tetyana Honcharenko, Dmytro Ryzhakov and Oksana Malykhina. OLAP-Tools for the Formation of Connected and Diversified Production and Project Management Systems *International Journal of Advanced Trends in Computer Science and Engineering*. Vol 9, No.5, September – October 2020. pp.8670-8676. SCOPUS Available Online at <http://www.warse.org/IJATCSE/static/pdf/file/ijatcse254952020.pdf> <https://doi.org/10.30534/ijatcse/2020/254952020>
4. Public Private Partnerships In Germany – An Overview [Electronic resource]. // <http://www.mondaq.com/article.asp?articleid=87762>
5. Рижакова Г. М., Малихіна О. М., Ручинська Ю. М., Петренко Г. С. Економіко-управлінські предиктори стратегічного девелопменту в умовах динамічного середовища впровадження проектів будівництва. *Управління розвитком складних систем*. 2019. № 39. С. 154 – 163; <dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.11340710>.
6. Брайловський І. А. Державно-приватне партнерство: методологія, теорія, механізми розвитку партнерства: автореф. дис. ... докт. екон. наук: спец. 08.00.01. Харків, 2015. 40 с.
7. Рижакова Г. М. Приходько Д. О., Предун К. М., Лугіна Т. С., Коваль Т. С. Моделі цільового вибору репрезентативних індикаторів діяльності будівельних підприємств: етимологія та типологія систем діагностики. *Управління розвитком складних систем*. 2017. № 32. С. 159 – 165.
8. Lebeda T., Zapatrina I. Public-private partnership as a factor of economic growth and problems of its development in Ukraine *Economist*, 2011. №3. С. 52–58.
9. Государственно-частное партнерство: симбиоз государства и бизнеса URL: <http://bujet.ru/article/59841.php>.
10. Ryzhakova, Galyna, Malykhina, Oksana, Ryzhakov, Dmytro, (2018). Risk-management in the system of management of integration processes as a component of modernization of Ukrainian economy. *Management of Development of Complex Systems*, 36, 113 – 119.
11. Marchuk Tetyana Identification of the basic elements of the innovation analytical platform for energy efficiency in project financing. *Investment Management and Financial Innovations*. 2017. Vol. 14(4), p. 12–20. DOI:[http://10.21511/imfi.14\(4\).2017.02](http://10.21511/imfi.14(4).2017.02).
12. Ryzhakova G. Chupryna K., Ivakhnenko I., Derkach A., Hulciaiev D. Expert-analytical model of management quality assessment at a construction enterprise. *Scientific Journal of Astana IT University*, Volume 3, September 2020. P. 71–82.
13. Дикий О. В. Державно-приватне партнерство як механізм ефективного відтворення конвергентного потенціалу будівельних підприємств: автореф. дис. ... докт. екон. наук: спец. 08.00.04. Київ, 2013. 36 с.
14. Malykhina O. Transformation of approaches and means of diagnosing risks of investment projects and government targeted programs. *Innovative Solutions in Modern Science*. 2019. Vol 2. No. 29. p. 5 – 14. DOI: [https://doi.org/10.26886/2414634X.2\(29\)2019.1](https://doi.org/10.26886/2414634X.2(29)2019.1).

15. Ryzhakova, Galyna, Petrukha, Serhiy. The innovative technology for modeling management business process of the enterprise. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*. No. 8 (4), p. 4024 – 4033. DOI:10.35940/ijrte.D8356.118419.

16. Руководство по партнерству государственного и частного секторов: Public-Private Partnership (PPP) Handbook [Электронный ресурс] Азиатский банк развития. URL: <http://www.adb.org/Documents/Translations/Russian/Public-Private-Partnership-ru.pdf>.

Стаття надійшла до редколегії 27.10.2020

Grigorenko Vasily

Applicant of the Department of Management in Construction, orcid.org/0000-0002-2391-4142

Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv

Ryzhakov Dmytro

DSc (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Economics of Construction, orcid.org/0000-0002-2777-7480

Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv

Malykhina Oksana

DSc (Economics), Associate Professor, professor of the Department of Management in Construction, orcid.org/0000-0002-3683-570x

Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv

Kushnir Ilya

Postgraduate student of the Department of Management in Construction, orcid.org/0000-0001-6117-9735

Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv

Fedorova Yana

Postgraduate student of the Department of Management in Construction, orcid.org/0000-0002-1820-8016

Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv

Sotnikov Dmytro

PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Management in Construction, orcid.org/0000-0001-7303-0401

VSP Institute of Innovative Education of Kyiv National University of Construction and Architecture, Kyiv

ECONOMIC AND ANALYTICAL INNOVATIONS IN ENSURING THE INTERACTION OF CONSTRUCTION STAKEHOLDERS IN PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIP PROJECTS

Abstract. *This article presents the peculiarities of the development of public-private partnership (PPP) projects, types and forms of PPP models used, as well as identifies current problems and obstacles to the implementation of PPP and provides recommendations for overcoming them in the construction industry of Ukraine. The main features and areas of application of PPP have been previously identified. It is emphasized that an important prerequisite for motivating the private sector to join a public-private partnership is compliance with clear legal formal rules in the institutional system. Attention is paid to the improvement of the process of formation and implementation of investment strategy by enterprises of the construction industry, substantiation of theoretical and instrumental procedures of the process of development and adoption of investment decisions at the regional level. The structural-functional method of scientific analysis used in the study allowed to determine that the PPP management system is a complex of structural elements of the national economy, united by various, specific in content, connections and relationships due to mutual integration of interests, responsibilities and risks. This system contains institutions, processes, economic levers of purposeful influence and incentives that create the conditions for a motivated effective partnership between the state and private business structures. The issues of investment management on the development and implementation of organizational and economic mechanism for the implementation of investment and construction projects on the basis of PPP are considered. This requires urgent implementation of mechanisms of organizational and economic changes for the forced development of domestic construction companies, taking into account international achievements in this field of activity and national economic interests; ensuring close intersectoral interaction of construction stakeholders and structural transformations in accordance with the requirements of PPP projects.*

Keywords: *public-private partnership; construction enterprise; construction stakeholder; investment strategy; construction project*

References

1. Reutov, V. E. (2010). Regional dimension of transformational shifts of the economy of Ukraine: monograph. Simferopol: Phoenix, 432.
2. Gollyak, Y. B. (2010). International intersectoral cooperation in the aviation industry: a monograph. Kyiv: PanTot Publishing House, 268.

3. Kulikov, Petro, Ryzhakova, Galyna, Honcharenko, Tetyana, Ryzhakov, Dmytro & Malykhina, Oksana. (2020). OLAP-Tools for the Formation of Connected and Diversified Production and Project Management Systems. *International Journal of Advanced Trends in Computer Science and Engineering*, 9, 5, 8670-8676. Available Online at <http://www.warse.org/IJATCSE/static/pdf/file/ijatcse254952020.pdf> <https://doi.org/10.30534/ijatcse/2020/254952020>
4. Public Private Partnerships In Germany – An Overview [Electronic resource]. <http://www.mondaq.com/article.asp?articleid=87762>
5. Ryzhakova, Galyna, Malykhina, Oksana, Ruchynska, Yulia & Petrenko, Anna. (2019). Economic and managerial predictors of strategic development in a dynamic environment of construction projects implementation. *Management of Development of Complex Systems*, 39, 154–163; [dx.doi.org/10.6084/m9.figshare.11340710](https://doi.org/10.6084/m9.figshare.11340710).
6. Brailovsky, I. A., (2015). Public-private partnership: methodology, theory, mechanisms of partnership development: author's ref. dis. ... Dr. econ. Science: special. 08.00.01. Kharkiv, 2015, 40.
7. Ryzhakova, G.M., Prykhodko, D.O., Predun, K.M., Lugina, T.S., Koval, T.S. (2017). Models of target selection of representative indicators of construction enterprises: etymology and typology of diagnostic systems. *Management of Development of Complex Systems*, 32, 159–165.
8. Lebeda, T., Zapatrina, I., (2011). Public-private partnership as a factor of economic growth and problems of its development in Ukraine. *Ekonomist*, 3, 52–58.
9. Public-private partnership: symbiosis of government and business. URL: <http://bujet.ru/article/59841.php>.
10. Ryzhakova, Galyna, Malykhina, Oksana, Ryzhakov, Dmytro. (2018). Risk-management in the system of management of integration processes as a component of modernization of Ukrainian economy. *Management of Development of Complex Systems*, 36, 113–119.
11. Marchuk, Tetyana, (2017). Identification of the basic elements of the innovation analytical platform for energy efficiency in project financing. *Investment Management and Financial Innovations*, 14(4), 12–20. DOI:[http://10.21511/imfi.14\(4\).2017.02](http://10.21511/imfi.14(4).2017.02).
12. Ryzhakova, G., Chupryna, K., Ivakhnenko, I., Derkach, A., & Huliaiev, D. (2020). Expert-analytical model of management quality assessment at a construction enterprise. *Scientific Journal of Astana IT University*, 3, 71–82.
13. Dyky, O. V. (2013). Public-private partnership as a mechanism for effective reproduction of the convergent potential of construction companies: author. Dis. ... Dr. econ. Science: special. 08.00.04. Kyiv, 36.
14. Malykhina, O. (2019). Transformation of approaches and means of diagnosing risks of investment projects and government targeted programs. *Innovative Solutions in Modern Science*, 2, 29, 5–14. DOI: [https://doi.org/10.26886/2414634X.2\(29\)2019.1](https://doi.org/10.26886/2414634X.2(29)2019.1).
15. Ryzhakova, Galyna, Petrukha, Serhiy, (2019). The innovative technology for modeling management business process of the enterprise. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 8 (4), 4024–4033. DOI:10.35940/ijrte.D8356.118419.
16. Guidelines for Public-Private Partnerships: Public-Private Partnership (PPP) Handbook [Electronic resource] Asian Development Bank. URL: <http://www.adb.org/Documents/Translations/Russian/Public-Private-Partnership-ru.pdf>.

Посилання на публікацію

- APA Grigorenko, Vasily, Ryzhakov, Dmytro, Kushnir, Ilya, Fedorova, Yana & Sotnikov, Dmytro, (2020). Economic and analytical innovations in ensuring the interaction of construction stakeholders in public-private partnership projects. *Management of Development of Complex Systems*, 44, 128–135. [dx.doi.org/10.32347/2412-9933.2020.44.128-135](https://doi.org/10.32347/2412-9933.2020.44.128-135).
- ДСТУ Григоренко В. В., Рижаков Д. А., Малихіна О. М., Кушнір І. І., Федорова Я. Ю., Сотніков Д. А. Економіко-аналітичні новації в забезпеченні взаємодії стейкхолдерів будівництва в проєктах державно-приватного партнерства. *Управління розвитком складних систем*. Київ, 2020. № 44. С. 128 – 135; [dx.doi.org/10.32347/2412-9933.2020.44.128-135](https://doi.org/10.32347/2412-9933.2020.44.128-135).